

Лонг

Біографія

Лонг (Λόγγος, Longos) (між 2 і 3 ст. н. е.) — давньогрецький (еллінський) письменник, одна з найзагадковіших постатей світової літератури, відомий своїм пастушим романом "Дафніс і Хлоя" (Δάφνις καὶ Χλόη). Даних про час і місце народження, його походження вчені не мають, навіть латинізоване прізвище "Лонг" викликає сумніви — можливо, це прізвисько чи просто псевдонім. Жив Лонг, очевидно, з початку 3 ст. н. е. Він був високоосвіченою людиною, добре обізнаною з еллінською класичною літературою, адже в його відомому творі "Дафніс і Хлоя" можна знайти прозові перекази мотивів віршів Феокріта, Сапфо. Про неабиякий інтелект Лонга свідчить і те, що він вільно орієнтується і використовує здобутки як елліністичної буколіки(замилування природою), так і новоаттичної комедії (підкинуті та упізнані діти, розпізнавальні предмети). Також Лонг рекомендує себе талановитим стилістом. Неповторної атмосфери читачеві надає контраст між наївністю почуттів героїв з одного боку і манірністю опису цих почуттів з іншого.

Велика невизначеність існує і стосовно часу написання роману. Версії коливаються від кінця I ст. н. е. до початку VI ст. н. е. Як правило, автори гіпотез спираються на соціально-історичне тло оповіді. Зазвичай характеризується система землекористування в Лонга: у його описі у великих маєтках використовується рабська праця, однак, поряд з латифундіями, існують невеликі земельні ділянки, які обробляють або колони латифундиста, або вільні селяни. Примітним при цьому є прагнення ідилічно змалювати сільське життя. Остання обставина схиляє до того, аби віднести текст до II ст. н. е., періоду відносної стабільності Римської імперії під час правління Антонінів. У цей період закріпилася традиція уславлення "золотого віку" миру, а також тихих сільських радощів, патріархальної простоти, чистоти і суворості звичаїв.

Дафніс і Хлоя

Роман складається з 4 книг. Написаний ритмічною прозою. Головні герої роману — юні пастух і пастушка, а сама дія розгортається на прекрасному лоні природи Лесбії (мабуть, данина Лонга його захопленню лірикою Сапфо). Подібно до Гомерових поем. роман Лонга розвивається у двох планах. Перший присвячений життю селян, інший — сільським божествам, які піклуються про Дафніса і Хлою від самого народження. Дія роману відбувається в еллінському селі, на узбережжі острова Лесбос, що в Егейському морі. Там мешкали два пастухи: козопас (раб) і вівчар (вільний). Якось козопас побачив, що його коза годує покинуте немовля — хлопчика, а при ньому пурпурова пелюшка, золота застібка і ніжик із ручкою зі слонової кістки. Він усиновив маля і назвав Дафнісом. Через два роки вівчар побачив, що його вівця годує покинуте немовля — дівчинку, а при ній шита золотом пов'язка, золочені туфельки й золоті браслети. Він узяв її за доньку і назвав Хлоєю. Діти вирости, він — красенем, вона — красунею, йому

— п'ятнадцять, їй — тринадцять, він пас кіз, а вона — овець, разом гралися, дружили, "і можна б скоріше побачити, що вівці і кози нарізно пасуться, ніж зустріти порізно Дафніса з Хлоєю".

Якось літом Дафніс оступився, потрапив до вовчої ями і мало не загинув. Хлоя покликала сусіда, молодого пастуха-волопаса, і вдвох вони витягли Дафніса з ями. Той не розбився, але був весь в землі й бруді. Хлоя повела його до струмка і, доки він купався, помітила, який він гарний, і відчула в собі щось дивне: "Хвора я, а чим — не знаю; не поранена, а серце болить; сиджу в тіні, а вся палаю". Слова "кохання" вона не знала, але, коли сусід-волопас посперечався з Дафнісом, хто красивіший, і вони вирішили, щоб Хлоя поцілувала того, хто їй більше подобається, то Хлоя відразу поцілувала Дафніса. Після її поцілунку Дафніс теж відчув у собі щось дивне: "Дух у мене захопило, серце вискочити хоче, тане душа, і все ж знову хочу я її поцілунку: чи не зілля яке було на Хлоїних губах"? Слова "кохання" він теж не знав.

Прийшла осінь, настали виноградні свята, Дафніс і Хлоя веселилися разом з усіма, і тут підійшов до них старий пастух. "Було мені видіння, — сказав він, — явився мені малюк-Ерот із колчаном і луком і мовив: "Чи пам'ятаєш, як я пас тебе з твоєю нареченою? А тепер пасу я Дафніса і Хлою". "А хто такий Ерот?" — запитали підлітки. "Ерот — бог кохання, сильніший за самого Зевса; панує він над світом, надо богами, людьми і скотиною; намає від Ерота ліків ані в питві, ані в їжі, ані в замовляннях, один лише засіб — цілуватися, обніматися і нагими, притулившись, нв землі лежати". Задумалися Дафніс і Хлоя і зрозуміли, що дивне їхнє томління — від Ерота. Подолавши страх, почали вони один із одним цілуватись, а потім і обніматися, а потім і неодягненими на землі лежати, але томління не минало, а що робити далі, вони не знали.

Аж тут трапилася біда з Хлоєю: молоді багаті нероби з сусіднього міста, посварившись із селянами, напали на них, викрали череду, а з нею й красуню-пастушку. Дафніс у розпачі почав благати сільських богів — німф і Пана. І Пан напустив на викрадачів свій "панічний жах": обплівши награбоване плющем, звелів козам вити по-вовчому, пустив по землі вогонь, а по морю шум. Перелякані лиходії негайно повернули украдене, а возз'єднані закохані присягнулися один одному у вірності: "Цим стадом клянусь і козою, яка вигодувала мене: ніколи не покину я Хлою!".

Прийшло наступне літо, і Хлою почали сватати женихи. Дафніс почорнів: адже він раб, а вони — вільні та заможні. Але на допомогу йому прийшли добрі сільські німфи: уві сні вказали юнакові, де знайти великий скарб, і хлопець розбагатів. Дафнісові й Хлоїні прийомні батьки зраділи та вирішили: коли восени поміщик об'їжджатиме свій маєток, просити його погодитися на весілля.

Прийшла осінь, з'явився поміщик. Прийомний батько Дафніса кинувся господареві в ноги і розповів, як знайшов колись немовля в багатому уборі. Поміщик дивиться: "О боги, чи не ті це речі, що колись ми з дружиною залишили біля сина, якого підкинули, щоб не дробити спадщини? А тепер наші діти померли, ми гірко каємося, просимо у

тебе вибачення, Дафніс, і кличемо знову в батьківський дім". І він забрав юнака з собою. Хлою повели до панського будинку, де бенкетували місцеві багатії. Один із них побачив у Хлоїних руках її дитячу пов'язку і впізнав у ній свою дочку: колись він розорився і від бідності кинув її, а тепер розбагатів і знову знайшов своє дитя. Справляють весілля Дафніса й Хлої, і живуть вони довго і щасливо, дітей їх вигодовують кози і вівці, а німфи, Ерот і Пан радіють, милуючись на їх любов і злагоду. Так щасливо закінчується ця "солодка антична казка"...

Із плином часу роман "Дафніс і Хлоя" отримував дуже суперечливі оцінки: від докорів у надмірній "солодкості" стилю до захоплених відгуків. Показовою тут є точка зору Й.Гете: "Твір Лонґа свідчить про високий ступінь культури і мистецтва... І скільки смаку, яка досконалість і тонкість вражень".